

ní unie slovanské archeologie (UIAS), jejímž prezidentem se stal na období 1971-1977. V 70. letech byl postupně jmenován členem Saské, Bavorské a Bulharské akademie věd, Akademie věd NDR, čestným členem Archeologické společnosti Jugoslávie, řádným členem Archeologického ústavu Rakouska a SRN. Univerzita v polské Lodži mu udělila roku 1998 čestný doktorát.

Profesoru Josefu Poulíkovi se dostalo dlouhé řady uznání, diplomů a vyznamenání. Po prvních poválečných oceněních obdržel roku 1957 Cenu ČSAV za objev prvních kostelů v Mikulčicích, roku 1963 se stal Zasloužilým pracovníkem okresu Hodonín a Čestným občanem Mikulčic, roku 1964 dostal státní vyznamenání Za zásluhy o výstavbu, roku 1970 Zlatou medaili Univerzity JEP v Brně a Veřejné uznání Jihomoravského KNV za mimořádné zásluhy v badatelské a vědecké činnosti v oblasti slovanské archeologie. Sedmdesátá léta byla pro profesora Poulíka vůbec dobou státních poct, řádů a vyznamenání. Z dnešního pohledu by se mohla jeho angažovanost v „normalizačních“ letech jevit jako nepřístojná. Tu je však třeba jednoznačně konstatovat, že profesor Poulík rezonoval s tehdejšími režimem především v zájmu české a slovenské archeologie a humanitních věd vůbec. Tak např. zachránil svým zásahem před zrušením oficiální orgán české archeologie Památky archeologické, které vycházely jakožto nejstarší evropské vědecké periodikum již od roku 1854. Podařilo se mu také zachránit řadu politicky „nespolehlivých“ pracovníků, které by bývala jinak čekala jen „kotelna“. Ublížil někomu ostatně nebylo v jeho povaze. Že jeho aktivita v době totality nebyla považována za nečestnou dokázal porevoluční ministr kultury české vlády Pavel Tigrid, když na slavnostním zasedání k 75. výročí založení pražského Archeologického ústavu dne 8. listopadu 1994 profesora Poulíka sám vyhledal, přátelsky objal a poděkoval mu za dobrou reprezentaci naší země v zahraničí.

Poslední léta trávil profesor Poulík na odpočinku, až do posledních chvil však neztratil zájem o dění v archeologii. Zemřel 28. února 1998. Pohřben je společně se svou ženou Julií na hřbitově ve Šlapanicích u Brna.

V. PODBORSKÝ

Generace na odstřel K jubileu doc. Jaroslava Buriana

Docent PhDr. Jaroslav Burian, CSc. (15. 9. 1922-7. 7. 1980), od jehož úmrtí uplynulo 30 let, narodil se v České Třebové. Po válce studoval v letech 1945-1950 s desítkami svých vrstevníků, zdržených válečnými událostmi, ruštinu a češtinu na Filozofické fakultě Masarykovy Univerzity u F. Wollmana, A. Grunda, F. Trávníčka, A. Kellnera aj. Po krátkém působení na střední škole se stal asistentem Slovanského semináře na FF, na jehož doporučení se dostal do Moskvy jako vědecký aspirant profesora B. V. Michajlovského na Filologické fakultě Lomonosovovy univerzity.

Roku 1955 zde obhájil svoji disertaci *Román M. Gorkého Život Klíma Samgina s výmluvným podtitulem Odras společenského a politického boje v románě a jeho umělecké zvláštnosti*. O tom, jak moc se musel Burianův školitel, odchovanec N. K. Píksanova, P. N. Sakulina a N. K. Gudziye, podrobit dobovým tlakům, se může přesvědčit i dnešní čtenář internetu, kde je vedle oficiální stránky MGU o prof. Michajlovském uveřejněn i jeho článek o Maximu Gorkém. Zdá se, že bdělý duch strany je nesmrtelný.

Na vědeckém odkazu Jaroslava Buriana se výrazně odrazila dvojitá tvář jeho školitele i podněty jeho alma mater, kde žila tradice strukturalismu, reprezentovaná Romanem Jakobsonem i těmi, kdo jej při předválečné habilitaci podpořili, jako např. Frank Wollman. Zvláště je to patrné na jeho habilitačním spisu *Románová díla Maxima Gorkého*, obhájeném v Brně r. 1966. Rukopis je uložen v knihovně FF, takže je dostupný každému zájemci. Je zajímavé, jak zcela jiné jsou v něm nově napsané vstupní a závěrečné kapitoly, věnované vývoji žánru románu s přihlédnutím k dostupné francouzské či německé literatuře, než stěžejní analýza díla M. Gorkého, poplatná vulgárně sociologickým postupům 50. let, i když s některými korekcemi, reagujícími na kritické podněty českého prostředí, např. na studie Zdeňka Mathausera, s nimiž se Burian ztotožňoval. Práce zůstala neotřesena. Burian totiž začal psát zcela jinak. Markantním dokladem jsou dvě studie vydané v letech 1967-68 ve Sborníku prací FF BU, kde jejich autor navazuje na silné zdroje brněnské komparatistiky. Burian se v nich zabývá zdroji ruského románu 20. století, jež nachází nejen v Maximu Gorkém, ale i v Borisu Pilňakovi, Valerii Brjusovovi či Andreji Bělem. Studie z r. 1968 sleduje vývoj ruského románu po Říjnové revoluci, včetně podnětů ruské formální školy, zaměřené proti dogmatismu v literární vědě. Při analýze sovětského románu 30. let pisatel zdůrazňuje významné podněty žánru reportáže, vyhovující požadavku dokumentárnosti, vedoucí k rozkvětu malých forem, pro toto období typických. V podobném duchu jsou psány Burianovy příspěvky na kongresy slavistů i jeho četná vystoupení na československých i zahraničních konferencích a přednášky za jeho pobytu v Leedsu. Ve výuce na FF se jubílant zaměřoval hlavně na tzv. stříbrné období ruské literatury, jež bylo jeho naturelou nejbližší.

Burianovy organizační schopnosti a velkorysost se projevila při výkonu akademických funkcí. R. 1965 se stal vedoucím nově vzniklé katedry ruské a sovětské literatury, kterou vedl až do svého předčasného úmrtí. V době, kdy působil jako lektor češtiny na pařížské Sorboně (18. 11. 1975-7. 7. 1980), jej v Brně zastupoval doc. Miroslav Mikulášek. V lednu r. 1970 se Burian s přehledem zapojil do práce

proděkana pro vědu a výzkum (do srpna 1973), kde dovedl s úspěchem proplout obtížným terémem utužujícího se normalizačního procesu. Bylo jisté i jeho zásluhou, že politický teror nedopadl na brněnskou Filozofickou fakultu tak tíživě, jak tomu bylo na Karlově univerzitě. To byl nepochybně pozitivní přínos jeho moskevského školení, kde byl jeho kolegou v aspirantúře pozdější známý disidentský spisovatel Andrej Siňavskij, píšící v zahraničí pod pseudonymem Abram Terc. Po letech se sešli na Sorboně, která Siňavského r. 1973 pozvala po jeho sedmiletém politickém věznění v SSSR a nabídla mu místo profesora ruské literatury. Jaroslav Burian si v té době doma vytvořil rozsáhlou disidentskou knihovnu, o jejíž existenci však věděli jen jeho nejbližší. Za svých pravidelných letních pobytů v Brně, kdy aktivizoval svoji funkci vedoucího katedry, se o této skryté části svého pařížského pobytu z pochopitelných důvodů nijak nešifil. Rozuzlení přišlo zcela nečekaně a krutě. Dne 7. července 1980 jej jeho bytná, blízká disidentským kruhům, nalezla v pokoji mrtvého. Když do Paříže přijela po nepředstavitelných potížích jeho žena, policie jí nedovolila zapečetěnou rakev otevřít. Moskvanka z rodiny vysoce postaveného politického činitele tak nabyla přesvědčení, že její muž byl zlikvidován. Smrt osmapadesátiletého docenta, který byl v době svého úmrtí zcela zdravý, tak zůstává stejně záhadná jako náhlé úmrtí Maxima Gorkého, jehož dílem se Jaroslav Burian zabýval po celý život.

D. KŠICOVA

Vladimír Blažek (20. 9. 1930 - 20. 3. 2002)

Významná osobnost brněnské Filozofické fakulty a československého kulturního a společenského života šedesátých let Vladimír Blažek pocházel z rodiny levicově orientovaného učitele Oldřicha Blažka, který byl za války za svou účast v odboji nacistickým režimem popraven. Vladimír Blažek po maturitě studoval v Sovětském svazu a po návratu na brněnské Filozofické fakultě dlouhá léta učil filozofii. Na podzim roku 1968, v onom po-